

4 De enge poort

Gaet in door de enge poorte: want wijdt is de poorte ende breet is de wegh, die tot het verderf leyt, ende velen zijnder die door deselve ingaen.

Want de poorte is enge ende de wegh is nauwe die tot het leven leyt, ende weynige zijnder die denselven vinden.

Matthéüs 7:13-14

Onder de verschillen¹, waar men in alle eeuwen en onder alle volkeren over heeft getwist, mag men wel voor het allergerichtigst houden die grote vraag: Welke is de (rechte) weg naar de hemel? Of welke het middel is om eeuwig gelukkig te wezen? Een vraag van het alleruiterste² belang. Immers, hiervan hangt af des mensen zielsbehoudenis, zijn eeuwig wel of kwalijk zijn, zijn eeuwig heil of eeuwig ongeluk.

De rijke koning Croesus mag zijn gelukzaligheid in de schatten en wellusten van dit leven stellen en menen dat niemand der stervelingen gelukkiger was dan hij, maar deftig was het antwoord dat hem de wijze filosoof Solon daarop gaf, zeggende dat men niemand gelukkig kan noemen, voordat hij dit leven gelukkig geëindigd heeft. Een antwoord welks waarheid ook Croesus zelf ondervond. Want toen Croesus door de koning van Perzië gevangen genomen en tot het vuur veroordeeld werd, zo werd hij indachtig het woord van Solon en riep op de brandstapel uit, met een bang gehuil en naar gekerm: "O Solon! Solon!" Dit zeggen van Solon zag op een uiterlijk geluk, dat binnen de nauwe palen van dit leven beperkt is. Anders stelden ook de wijzen en verstandigen onder de heidenen 's mensen meeste en wezenlijkste gelukzaligheid na dit leven. "O gelukkige dag", zegt de heidense Sisero, "wanneer ik naar de vergadering der goddelijke zielen zal verhuizen,

wanneer ik uit dit gewoel en deze onrust zal vertrekken, wanneer ik in het gezelschap der vroomste mannen en bij mijn Cate zal komen."

Maar de vraag is nu, hoe men ertoe geraken zal, welke de weg is om in en na dit leven eeuwig gelukkig te wezen. Dit is een vraag der vragen, een allergewichtigste vraag van het grootste aanbelang voor elk, de allergewenste vraag voor een bekommerd sterveling, indien men er hem het rechte bescheid op geven en deze vraag naar waarheid beantwoorden kan. Gaat men de geheugenis van vroegere tijden na, dan vindt men dat deze grote vraag ook in de scholen van de heidense filosofen is beredeneerd. Doch met zoveel verscheidenheid van oordeel, dat Marcus Varro wel honderdachtentachtig verschillende gevoelens der ouden om deze vraag te beantwoorden, heeft opgeteld. En geen wonder! Zonder het licht van een bovennatuurlijke openbaring, waarvan alle heidenen verstoken waren, moet men hier in den blinde tasten. De weg naar de hemel ligt voor het oog van het natuurlijk verstand, hoezeer ook door het licht van de rede bestraald, niet bloot. De weg der gelukzaligheid gaat de vleselijke bevatting van de natuurlijke mens, die toch de dingen des geestes Gods niet begrijpt, zover te boven, dat die niet anders dan met verwondering tegen deze steile kan opzien.

Deze gewichtige en allergewenste vraag gaat de opperste Wijsheid Jezus in mijn tekst zo kort en beknopt beantwoorden. Hij wijst hier elk onzer de weg aan naar de hemel, om voor tijd en eeuwigheid gelukkig te wezen, in een enge poort, die men door moet, en een smalle weg, die men bewandelen moet; die maar van weinigen wordt gevonden, alzo de meesten de wijde poort doorgaan en de brede weg bewandelen, die ten verderve leidt.

De laatste maal hoorden we de Heiland in Zijn heilige bergpredikatie Zijn leerlingen en de ganse schare Zijner toehoorders afmanen van de angstvallige en ongelovige zorgvuldigheden dezes levens en ze opwekken om te zoeken het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid; in de laatste verzen

van het voorgaande zesde hoofdstuk¹. Na enige leerlessen, betreffende⁴ een rechtmatig oordelen van de naaste en het betamelijk bidden in verwachting van verhooring, in het begin van dit zevende hoofdstuk³ te hebben voorgesteld, zo gaat Hij tot onze tekst over, waarin Hij aanwijst de weg en het middel om in te gaan in dat Koninkrijk Gods, dat Hij wilde dat men eerst en allermeeest, vóór alle aardse dingen, die maar toewerpselen zijn, zoeken moet. Hoe zal men nu dit Koninkrijk zoeken? Wat is de weg er naartoe? Het is geen gemakkelijke weg, geen aangename voor vlees en bloed, en echter hoognodig, naardien ze de enige is.

Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.

Een stuk, mijn toehoorders, van waarlijk veel gewicht! Een stof van een eeuwig aanbelang voor onze onsterfelijke zielen. Och, maakte dit grote woord van Jezus een indruk op uw harten, tot waarschuwing voor onbekeerden en verwakkering voor Gods kinderen op weg naar de eeuwigheid! Amen!

Twee zaken komen in de tekst voor:

- I. Eerst een vermaning: *Gaat in door de enge poort;*
- II. hetwelk dan wordt aangedrongen met twee drangredenen, genomen zowel van het schadelijke door dit te verzuimen als van het voordelige door dit te betrachten: *want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.*

I. De vermaning is: *Gaat in door de enge poort.* Gij hoort dan melden van een enge poort. Een poort weten we, is een doorgang en toeleiding tot een zekere plaats, waar men door moet gaan om erin te komen.

Of Jezus hier nu gezinspeeld heeft op een poort van een stad in het (al)gemeen of op de enge poorten en kleinere deuren, welke sommigen menen dat in de grotere tempeldeuren waren en bijzonder in die deur van het vertrek Beth-Mokadh, alwaar een gestadig vuur voor de priesters, om zich te warmen in tijd van koude, gestookt werd; dit is van zoveel belang niet.

Wij moeten hier aanmerken, dat de Heiland deze poort zal voorstellen als een poort die tot het leven leidt en gevolglijk dan als een toegang en toeleiding tot Zijn Koninkrijk. Niet dat we ons hier verbeelden moeten een poort die op een nauwe weg volgt (gelijk het naar mijn mening⁵ gewoonlijk⁶ gans verkeerd begrepen wordt). Nee, maar het is een poort waardoor men overstapt op de nauwe weg die achter die poort volgt. Het is een poort waardoor men hier aanvankelijk in het Koninkrijk der genade ingaat en vervolgens langs een nauwe weg in het Koninkrijk der hemelse heerlijkheid. Dientengevolge moeten we alhier door deze poort verstaan:

A. Of de Heere Jezus Zelf, Die is *de Deur der schapen*, die door Hem ingaat, die zal behouden worden, Joh. 10:7 en 9. Die is de enige Weg, zoals Hij van Zichzelf spreekt: *Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij*, Joh. 14:6. In Hem hebben wij *de vrijmoedigheid en den toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem*, Éf. 3:12. Op Hem zag al vanouds die ladder in Jakobs droom, als beduidende de Middelaar Gods en der mensen, Die de ingang en de weg tot de hemel bereiden zou; waarom ook Jakob daarvan zei: *Dit is de poort des hemels*, Gen. 28:17.

B. Of nog liever, naardien door de wijde poort, die tegenover deze enge poort in onze tekst wordt gesteld, geen zekere persoon maar een zekere zaak bedoeld wordt, zo verstaan wij er hierdoor een zekere zaak die in de gemeenschap van Christus te vinden is. En dan verstaan wij door de poort, de waarachtige wedergeboorte des zondaars, zijn ongeveinsde bekering en oprecht geloof in de Heere Jezus; welke zaken het enige mid-

del en aldus als een poort zijn, waardoor en waarlangs men hier aanvankelijk in Zijn Koninkrijk ingaat. Zo plegen de Joden in hun schriften te spreken van een poort der bekering, een poort van berouw, een poort van gebeden, een poort van tranen, en wat dies meer zij. Trouwens, dit is de korte inhoud van de gehele prediking van Johannes de Doper en van Jezus Zelf! Dat ze de wedergeboorte, de bekering en het geloof voorstellen als het enige middel en (de enige) poort om in Gods Koninkrijk in te gaan. Zo predikte Johannes in de woestijn van Judéa: *Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen*, Matth. 3:1-2. Hetzelfde woord predikte ook Jezus (Matth. 4:17) en hoe duidelijk stelde Hij de wedergeboorte aan Nicodémus voor als de enige poort van Zijn Koninkrijk, zeggende: *Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien. Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan*, Joh. 3:3 en 5. En in het laatste vers van het hoofdstuk³ brengt Hij ook in dit geval het geloof in aanmerking: *Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven*. En zo lees ik van een *deur des geloofs*, Hand. 14:27. Waarom ook Paulus en Silas tot de verslagen stokbewaarder zeggen: *Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden*, Hand. 16:31. Deze poort nu van wedergeboorte, bekering en geloof in Jezus, die de toegang en toeleidingen zijn tot Zijn Koninkrijk, wordt alhier eng genoemd. Niet alleen omdat deze poort maar een enige is, de enige ingang tot Zijn Rijk, de enige Weg, waardoor men *tot den Vader komt*, Joh. 14:6. *De zaligheid is in geen ander*, Hand. 4:12. Maar, en vooral, een enge poort, omdat de doorgang door deze poort zeer bezwaarlijk is en voor het vlees gans smartelijk en pijnlijk valt. De poort is zo eng, dat men er moet als doordringen met grote benauwdheid, met smart en pijn en kneuzing van het vlees. En waarlijk, geliefden, wij men door wedergeboorte, bekering en geloof in Gods Koninkrijk moet ingaan, zo valt de ingang hier zeer pijnlijk!

Vooreerst vanwege de smarten der wedergeboorte. Aan de ingang van deze poort moet de oude mens worden gekruisigd en gedood en de heerschappij der zonden afgelegd. En daar-

toe is het vlees zeer bezwaarlijk te brengen. Men gaat door deze enge poort van wedergeboorte gewoonlijk⁶ onder zielsdrukkende overtuigingen, onder beroerende gezichten van zonden, van eigen onmacht, van toorn Gods en van verdorvenheid, onder gevoel van bitterheden des geestes en smartelijke benauwdheden, en zo onder een hartelijke droefheid naar God, die een onberouwlijke bekering werkt. Wat een enge poort dan, waar men met angst en smart moet doordringen!

Maar also eng is ook deze poort wegens de zelfverloochening die hier geschieden moet. Wijl men hier moet afleggen dat alles, waar het vlees zoveel behagen in vindt. De poort is zo eng, dat men er onmogelijk met het pak der zonden kan doorkomen. Hier moet worden afgelegd het pak van de begeerlijkheden der ogen, de begeerlijkheden des vleses en de grootsheid dezes levens. Hier moet men worden uitgeschud van alle eigen wijsheid, eigen gerechtigheid en waardigheid, eigen krachten en bekwaamheden. Hier moet men verloochend worden aan eigen belangen en lusten, eigen gemakken en vermaken, in zoverre die strijden tegen de wetten van Gods Koninkrijk. En hoe bezwaarlijk wil daar het vlees aan? De natuurlijke mens heeft er een afkeer van en is gewoon zulk een enge poort te haten, die te verachten en te bespotten en ervan weg te vlieden.

Hierom vermaant de Heiland: *Gaat in* door de enge poort. Zo sprekende, veronderstelt Hij dat de mens van nature buiten het Koninkrijk Gods is; dat door zijn zonde de ingang tot dit Koninkrijk toegesloten is. Maar dat Hij echter dat Koninkrijk voor de Zijnen weer opent. En zo leert Hij, dat men nu moet arbeiden om door de poort van wedergeboorte, bekering en geloof in Zijn Koninkrijk in te gaan en dat dit ons ter zaligheid volstrekt nodig is. *Gaat in* door de enge poort. Wij moeten hiermee vergelijken een soortgelijke vermaning, welke Jezus bij gelegenheid dat iemand Hem vroeg: *Heere, zijn er ook weinigen, die zalig worden?* aan de schare deed. *Strijdt*, zegt Hij, *om in te gaan door de enge poort*. Dit heeft Lukas aangetekend in hoofd-

stuk 13:23-24. Jezus staat dan stilzwijgende toe, dat er maar weinig zullen zalig worden en leert de schare dat elk hunner voor zijn eigen zaligheid moet bezorgd wezen; maar dat daar ondertussen veel vlijt en arbeid, veel moeite en strijd aan verbonden⁷ is. *Strijdt, strijdt om in te gaan door de enge poort*. Hier is dan een heilig geweld en geestelijke strijd nodig om door die enge poort door te raken, gelijk Jezus leren zal, dat men het Koninkrijk der hemelen moet geweld aandoen en dat *de geweldigers hetzelfde nemen met geweld*, Matth. 11:12. Hier moet men dan als (het ware) door deze enge poort heen worstelen totdat men binnen gerake, er zo doordringen, al zou er in een geestelijke zin een oog of hand in de loop blijven; zoals Jezus leerde: *Indien dan uw rechteroog u ergert, trek het uit en werp het van u; want het is u nut, dat één uwer leden verga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde. En indien uw rechterhand u ergert, houw ze af en werp ze van u; want het is u nut, dat één uwer leden verga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde*, Matth. 5:29-30.

II. Deze vermaning: *Gaat in door de enge poort*, gaat Jezus nu vervolgens met twee klemmende drangredenen (zijnde de eerste genomen van het schadelijke, de tweede van het voordelige) aandringen.

Eerst moeten we de drangredenen op zichzelf verklaren. In dezelve worden twee poorten en twee wegen (de eerste wijd en breed; de andere eng en nauw) rechtstreeks tegenover elkaar⁸ gesteld. Zij lopen van elkaar⁸ af en in een tegenstrijdig einde uit. Zij hebben ook elk hun onderscheidene bewandelaars. Een onderscheiding van twee wegen, die ook al vanouds in de zedenlessen der wijzen onder de heidenen is bekend geweest. Men sprak ook onder hen van een tweeërlei weg (zoals bij Plato, Virgilius, Ovidius en anderen meer te lezen is), van welke de ene weg de kwaaddoeners naar de hel, de andere weg de goeden naar de Elizeïsche velden, dat bij hen de hemel was, heenleidde. De ene weg beschreven ze in haar aanvang en voortgang als breed, gemakkelijk en vermakelijk, maar in haar uitgang ongelukkig en rampspoedig; en die weg

noemde ze de weg der ondeugd. De andere weg beschreven ze in haar ingang steil en hobbelig, met doornen en distels bezaaid, maar in haar vervolg en uitgang gans effen en vermakelijk, gelukkig en vol zoetheit; en die weg noemden ze de weg des deugds. De kwade weg vertoonden ze als opgepropt van mensen; de goede weg als eenzaam en door zeer weinigen bewandeld. Door de heiden Cebes zijn deze beide (wegen) in een zeer voortreffelijk tafereel begrepen. Het een en ander is zeer gelijk aan hetgeen Jezus ons hier vertoond. Eerst brengt Hij ons onder het oog een schadelijke weg, die in het verderf uitloopt en van velen bewandeld wordt. Daarna een voordelige weg, die in het leven uitloopt en van weinigen betreden of gevonden wordt.

Wat de schadelijke weg aangaat, de Heiland vertoont ons een poort en een weg, die tot het verderf leidt. Door deze poort, die aanstonds wijd zal genaamd worden, meen ik, dat niet ongewoont kan verstaan worden 's mensen verdorven natuurstaat, welke hij met en door de natuurlijke geboorte in de wereld met zich meebrengt; om reden dat tegenover deze wijde poort vervolgens de enge poort der wedergeboorte en bekeering zal gesteld worden. En deze poort van de verdorven natuurstaat, waardoor elk Adamskind door de natuurlijke geboorte ter wereld komt⁹, wordt ook terstond gevolgd¹⁰ door een kwade weg, versta een zondige en wereldse levenskoers en levenswijze, die de natuurlijke mens houdt. Hij komt door de wijde poort van de verdorven natuur ter wereld, en uit die poort zet hij zijn voeten terstond op de brede weg, en bewandelt ook vervolgens die zondige weg, die in des Heeren Woord genaamd wordt *de weg der zondaren, de weg der goddelozen, de weg der ongerechtigheid, een weg die in onze ogen goed is*.

Die poort en die weg leiden hem tot het verderf. Dat is: zij leiden hem heen tot de helse straf en eeuwige verdoemenis, in de Heilige Schrift¹¹ het verderf genaamd. *Vreest (...) Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel*, Matth. 10:28, en: *Welke zullen [tot] straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des*

Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte, 2 Thess. 1:9. En geen wonder! want de verdorven natuur en de weg der zonden leiden de zondaar onvermijdelijk naar het verderf, aangezien ze het verderf verdienen en ook het verderf, uit hoofde van Gods rechtvaardigheid, daarop bedreigd wordt; *want de bezoldiging der zonde is de dood*, Rom. 6:23, en dat is *het recht Gods (...), dat degenen, die de zonden doen, des doods waardig zijn*, Rom. 1:32. Deze poort en weg worden van de Heiland nader beschreven. Eerst over haar wijdte en breedte: *wijd is de poort en breed is de weg*.

Wijd is de poort van de verdorven natuurstaat, want zij omvat en omvangt alle mensen die door de natuurlijke geboorte in de wereld komen. Allen staan ze van nature in die poort. Allen worden ze *in ongerechtigheid geboren, en in zonde (...) ontvangen*, Ps. 51:7. *Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één*, Job 14:4. *Hetgeen uit vlees geboren wordt, [dat] is vlees*, Joh. 3:6.

Maar breed is ook de weg, dat is de zondige levenskoers, de weg der goddeloosheid, waarop de mens uit de poort van de verdorven natuur terstond overstapt, zijn voeten zet en voortwandelt op de paden der ijdelheid.

1. Breed is de weg, omdat de zondige natuur geen palen kent en niet beperkt wil wezen. De natuurlijke mens neemt zijn levenswandel heel ruim en breed; hij laat zich van binnen de gezette palen van Gods Woord en wet niet besluiten; maar hij wil uitspatten en wandelen naar het goeddenken van zijn hart en datgene doen waar zijn driften hem heenvoeren. Hij is als *een woudezelin, gewend in de woestijn, die den wind schept naar den lust harer ziel*, Jer. 2:24. Hij heeft het zwerven lief en bedwingt zijn voeten niet (Jer. 14:10). Op die brede weg maakt hij zich vele kromme gangen en loopt langs verscheiden voetpaden naar de hel toe; hier langs de *begeerlijkheid der ogen* (de heblust), daar langs de *begeerlijkheid des vleses* (de wellust), ginds langs de *grootsheid dezes levens* (de eierzucht), 1 Joh. 2:16. 2. Breed is die weg, omdat ze aangenaam en vermakelijk is voor het vlees; even gelijk men op brede wegen zeer schone en aangename gezichten heeft, die oog en hart verlustigen. Op de

weg, die naar het eeuwig verderf leidt, vindt men al wat de verdorven natuur zoet en aangenaam valt. Men wandelt er *in de wegen* van zijn eigen *hart* en *in de aanschouwing* zijner ogen, Pred. 11:9. Op die weg, daar ziet men allerlei pracht en praal, gezwier en gezwaai door duizenden vlaggen van ijdelheid; hier ziet men danserijen, brasserijen, dronkenschappen; ginds ziet men toneelspelen, danspartijen¹², hoe zondiger hoe liever en men danst er en springt er al vrolijk naar de hel.

3. Breed is die weg, omdat ze voor de verdorven natuur zeer gemakkelijk is; even gelijk brede wegen meest wel de gemakkelijkste zijn. Op de weg, die naar het eeuwig verderf leidt, staat men niet zozeer bloot voor haat, smaad, verdrukkingen; men vindt er rust en gemak en heeft niet te vrezen dat men om Christus' Naam enig lijden of vervolging zal uitstaan. Maar het einde zal de last dragen, als men in de ure des doods plotseling storten zal in de eeuwige onrust en altoosduurende gemoedsknaging, in de plaats waar de worm nooit zal sterven noch het vuur uitgeblust worden.

4. Breed is die weg, omdat ze gemakkelijk te vinden is; gelijk brede wegen zeer licht te vinden zijn. Door de poort van de verdorven natuur ter wereld inkomende, is men aanstonds op die brede weg. Men behoeft naar die brede weg niet te zoeken. De natuur zet er ons vanzelf op.

5. Breed is die weg, omdat ze zeer rijk bevolkt¹³ is; men vindt er duizenden, de duizenden duizendmaal verdubbeld op die weg; men vindt er mensen van allerlei slag; van allerlei jaren, jong en oud; van allerlei staat en rang, armen en rijken, edelman en bedelman, van de geringste slaaf tot de grootste koningen toe.

Trouwens, van zulke bewandelaars wordt ook deze weg en poort nog nader beschreven: *en velen zijn er die door dezelve ingaan*. Namelijk alle mensen gaan door die wijde poort der natuurlijke verdorvenheid en zij blijven ook allen op die brede weg van een zondige levenswijze zolang zij niet wedergeboren worden. En wie kan er aan twijfelen of dezen zijn in vergelijking van die weinigen, die naar de hemel gaan, zeer velen, ja

oneindig ver de meesten? Gelijk én de Heilige Schrift én de dagelijkse ervaring ons leren; en onder de heidenen zelfs placht de oude Bias al te zeggen, dat de kwaden verre de meesten zijn.

Tegenover deze schadelijke weg gaat nu de Heiland regelrecht stellen een zeer voordelige. Want Hij vertoont ons een poort en een weg die tot het leven leidt. Door deze poort, die gelijk alreeds, zo ook aanstonds, wederom *eng* zal genaamd worden en tegenover de wijde poort staat, hebben we gezien dat verstaan moet worden 's mensen wedergeboorte, bekering en geloof. Deze poort wordt ook aanstonds door een weg gevolgd¹⁰, waarop die wedergeboren en bekeerde mens uit die poort overstapt, zijn voeten zet en die bewandelt. Versta de weg der heiligmaking en ware godzaligheid; een Gode behaaglijke levenswandel, in de Heilige Schrift¹¹ genoemd *de weg der gerechtigheid, de heilige weg, de goede weg, de weg des levens*. En zo komt die poort en weg hier ook voor als tot het leven leidende. Versta het leven der zalige heerlijkheid in de hemel, welke de gelovigen daar na de dood ten deel valt. Onnodig is het dit breder te verklaren. God leidt een wedergeborene langs de weg der heiligmaking naar de hemel toe. Hij maakt hem *getrouw tot den dood* en geeft hem *de kroon des levens*, Openb. 2:10.

Deze poort en weg worden ook nader beschreven. Eerst met betrekking tot¹⁴ haar engte en nauwte: *De poort is eng en de weg is nauw*. De poort is eng vanwege de smarten der wedergeboorte en vanwege de zelfverloochening, die hier geschieden moet; waarvan tevoren al gesproken is. Maar de weg der heiligmaking en godzaligheid is ook nauw. Zo pleegt het heidentom ook al te zeggen, dat de weg des deugds een enge en smalle weg was.

1. Deze weg is nauw, omdat Gods Woord en Wet de levenswandel van een wedergeboren mens zeer nauw beperkt en bepaalt. God geeft hem de ruime teugel niet, om te leven naar zijn goeddunken; maar Hij besluit zijn gedachten, woorden en daden binnen de nauwe palen van Zijn Woord. Hij moet *naar*

dezen regel (...) wandelen, zal hij verwachten *vrede en barmhartigheid*, Gal. 6:16. De weg der godzaligheid is een smal middenpad, dat men houden moet en blijven bij de engte van Gods Woord en Wet. Het is hier: *Wijk niet ter rechter- of ter linkerhand, wend uw voet af van het kwade*, Spr. 4:27.

2. Deze weg is nauw, omdat ze voor het vlees zeer onaangenaam is, want alles loopt hier regelrecht¹⁵ in tegen 's mensen natuurlijke neigingen en genegenheden. (a) Natuurlijk is de mens verslaafd aan eigen zelfliefde en hij wil zijn eigen voogd en meester wezen; maar in Christus' Koninkrijk moet men eigenliefde verzaken en Christus alleen over zich laten heersen; gevende eigen wijsheid en verstand, eigen zin en wil gevangen onder de gehoorzaamheid van Christus. En hoe onaangenaam valt dat voor het vlees? (b) Natuurlijk hangt de mens aan het zienlijke, aan rijkdommen en wereldse eer; maar die moet hij om Christus' wille met Paulus voor schade en drek rekenen, en met Mozes de versmaadheid van Christus te dragen meer achten dan al de schatten van de wereld. Maar welk een nauwe weg? (c) Nog nauwer wordt ze. Natuurlijk haat de mens zijn vijanden; maar die haat moet hij overwinnen en doden en integendeel zijn vijanden liefhebben, zegenen die hem vervloeken, weldoen degenen die hem haten, en bidden voor degenen die hem geweld aandoen en vervolgen (Matth. 5:44). (d) Nog al nauwer wordt de weg. Natuurlijk bemint de mens zijn eigen leven, ook zijn vrienden en bloedverwanten; maar die moet hij (desnoods) om Christus' wille gewillig verliezen, als God die van hem eist. *Indien iemand tot Mij komt, zegt Jezus, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn*, Luk. 14:26.

3. Al verder: Deze weg is nauw, omdat ze voor het vlees zeer ongemakkelijk is. Hier moet men doden de *leden die op de aarde zijn*, Kol. 3:5, en *het vlees* kruisigen met deszelfs *bewegingen en begeerlijkheden*, Gal. 5:24. Hier moeten ogen worden uitgestoken, hier moeten handen en voeten worden afgekap. Dat is: de zonden die door die leden worden uitgevoerd, moeten met

smart en geweld (hoe ongemakkelijk voor het vlees?) ten onder worden gebracht naar Jezus' les in Matthéüs 5:29-30. Ja, hoe nauw is de hemelweg? Hoe ongemakkelijk te bewandelen? Want hier gaat de *duivel* rondom de gelovigen, zoeken de hen te beschadigen en te verslinden. Ginds zoekt hun *eigen vlees*, dat strijdt voert tegen de geest, hen terzijde af te leiden. Daar komt de *boze wereld* en vervolgt, beschimpt, bespot en lastert de godzaligen om hun die nauwe weg zeer bang en verdrietig te maken.

4. Eindelijk, het is een nauwe weg omdat de ingang van deze weg niet zo moeiteloos¹⁶ en gemakkelijk te vinden is en daarenboven deze weg ook nog zeer eenzaam is. Waarom de Zaligmaker ook deze weg gaat beschrijven van de weinige wandelaars op dezelve: *En weinigen zijn er, die denzelven vinden*.

Deze wandelaars op de nauwe weg mogen, op zichzelf aangemerkt, al *een grote schare* wezen, *die niemand tellen kan*, Openb. 7:9, echter in vergelijking met die vele wandelaars op de brede weg, zijn zij maar weinigen. Het is maar een *klein kuddeken*, aan welke het des *Vaders welbehagen is het Koninkrijk te geven*, Luk. 12:32. Deze weinigen worden gezegd die weg te vinden, omdat men van nature buiten die weg is en onder een gemis van dezelve, en omdat er al een zoeken aan verbonden⁷ is om op die weg te geraken. Hier moet veel vlijt en naarstigheid en een aanhoudend gebruik van de middelen worden aangewend om die weg te vinden.

Uit hoofde nu van de schadelijkheid van de brede weg en van de voordeligheid van de nauwe weg, gaat de Zaligmaker Zijn vermaning aandringen: *Gaat in door de enge poort*. Wie zou van zo'n schadelijke weg niet afstappen, die ten verderve leidt? Wie zou niet overstappen op zo'n voordelige weg, die ten leven leidt? Wie zal zo dwaas wezen, dat hij in het gezelschap van velen, langs een vermakelijke weg, liever naar de hel wil lopen, als in het gezelschap van weinigen, al is de weg wat ongemakkelijk, naar de hemel wandelen? Nu, het enige middel om het verderf te ontvlieden en het eeuwige leven te ver-

krijgen, is het ingaan door de enge poort van wedergeboorte, bekering en geloof in Jezus. En daarom: *Gaat in door de enge poort; WANT wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; WANT de poort is eng en de weg is nauw, die ten leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.*

Toepassing

Wat behoorde nu elk onzer met een ernstige bekommering te zijn aangedaan, om voor zichzelf te weten door welke van deze beide poorten hij ware ingegaan en op welke van deze beide wegen hij wandelde! Een bekommering en een zelf-onderzoek, dat immers van de alleruiterste aangelegenheid is, alzo er het verlies of behoud van de onsterfelijke ziel, het verderf of het eeuwige leven van afhangt.

Maar helaas! Waar men zijn oog in de wereld naartoe wendt, men bevindt dat verreweg de grootste menigte nog in de wijde poort van de verdorven natuur staat en die brede weg bewandelt *die tot het verderf leidt*. Wat krioelt de wereld alleszins van roekelozen, ongodsdienstigen, zorgelozen en allerlei ander soort van werkers der ongerechtigheid, die zonder ruim of eng te denken, spoorlags¹⁷ naar de hel lopen? Ja, de een wil de ander als voorbij lopen op de brede weg des verderfs.

Anderen zoeken Jezus die enge poort en nauwe weg naar de hemel te betwisten. Zij menen, men moet het zo eng en zo nauw niet nemen; men maakt de poort (menen ze) al te eng, als men spreekt van er zo door te dringen en door te worstelen; men maakt de weg (menen ze) al te nauw en het zalig worden is nog zo moeilijk niet. Zij haten dat nauwe prediken, dat verontrusten en ontroeren van de zielen der mensen. Zij spotten met de smarten der wedergeboorte; zij lasteren alle angsten en bekommelingen over de zonden, wat zij houden voor dweperij en geestdrijverij; zij belachen alle nauwgezetheid en tederheid van (de ware) godsvrucht, alle geestelijke fijnigheid (van de wereld doorgaans zo gesmaad) en dat nochtans van de nauwe hemelweg onafscheidelijk is.

En wat is er niet een menigte welke zich dat inbeeldt, al op de nauwe weg naar de hemel te zijn; terwijl men ondertussen staat op een valse en bedrieglijke weg, of van uiterlijk christendom, of van uitwendige godsdienstigheid, of van burgerlijke zedigheid. Men bezigt sommige burgerlijke deugden van matigheid, zedigheid, rechtvaardigheid. Maar zijn die deugden aan u niet geheiligd, gij hebt dat dan maar met vele heidenen gemeen, die nog meer dan gij in zogenaamde deugden van de zedenwet hebben uitgeblonken. Uw weg, waar gij op meent ten hemel in te gaan, is maar een weg die goed is in uw eigen ogen en die u jammerlijk bedriegen zal in de uitkomst, en gij zijt daardoor nog niet verder dan op de brede weg. Uw weg is gevolglijk die weg waar Sálomo van spreekt. *Er is een weg, zegt hij, die iemand recht schijnt, maar het laatste van dien zijn wegen des doods*, Spr. 14:12. De farizeeër in het Evangelie was al net zo rechtvaardig als gij, toen hij God dankte dat hij niet was *gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers*. Hij vastte tweemaal per week, hij gaf aalmoezen en tienden van al zijn bezitting, Luk. 18:11-12, maar nog was hij op de brede weg. Dies moet ik u aanzeggen met de Zaligmaker: *Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan*, Matth. 5:20.

En wilt gij hieromtrent nader aan uzelf ontdekt worden of gij verkeert¹⁸ op de brede of op de nauwe weg? Och, ik vrees dat de meesten zullen moeten besluiten nog op de weg te zijn die naar het verderf leidt!

Want hoe staat het bij u met het ingaan door de enge poort van wedergeboorte en bekering? Hoever zijt gij van die poort nog af? Weet gij van krachtdadige staatsverandering en inwendige vernieuwing? Want de wedergeboorte verandert een mens in een nieuw schepsel. Weet gij van smartelijke angsten en pijnen, in minder of meerdere mate, om die poort door te dringen? Weet gij van strijden om in te gaan door de enge poort? Weet gij van overtuigingen, verlegenheden en worstelingen om genade, die daarmee vergezeld gaan? Och nee! Gij hebt tot

nog toe uw verbeelding van op de nauwe weg te wezen daarop gebouwd, dat gij in het christendom zijt geboren en door doop de christenkerk zijt ingelijfd; dat gij de waarheid van het christendom hebt geleerd en aangenomen; dat gij uw belijdenis hebt gedaan en ten avondmaal gaat en de uiterlijke godsdienst waarneemt; en dat gij nog weleens van de nauwe hemelweg wilt horen prediken. Maar in goeden gemoede, oordeel zelf, maakt al dat uiterlijke, zonder iets meer te bezitten, de wedergeboorte uit? Maakt dat uit het ingaan door de enge poort en is dat maar op weinigen toepasselijk? Nee! zulke belijders als gij zijn er nogal vele en dan zouden er al velen door de enge poort ingaan; waar Jezus hier nochtans spreekt van weinigen.

En hoe staat het bij u met uw wandel en levenskoers? Ei, bezie die eens. Wat is die bij de meesten ruim, slordig, ijdel, de wereld geheel gelijkvormig? Het is al op zijn best als uw levenswijze komt tot een geschikte burgerlijkheid, uitwendige godsdienstigheid en natuurlijke rechtmatigheid in uw handel en wandel. Maar ik bid u! oordeel eens wederom; zijn er maar weinigen die zo leven als gij? En past nu bij zulk een burgerlijke wandel, zonder wedergeboorte en bekering, die uitdrukking van de Zaligmaker van een enge poort en een nauwe weg? Wat nu? Zo gij nog niet verder zijt gekomen, wat kunt gij anders besluiten als dat gij, tot nog toe, niet zijt op de nauwe weg die ten leven leidt? En is dat zo, dan zijt gij nog op de brede weg die ten verderve leidt. En zijt gij nog op de brede weg, och, wat is uw staat dan gevaarlijk! Wat is uw toestand niet beklaglijk?

O, ongelukkige menigte die op zulk een gevaarlijke weg voortwandelt! Gij gaat en staat hier op de brede weg, voor een naderende eeuwigheid op zulk een gladde baan, waar gij ieder ogenblik in gevaar zijt om eraf te glijden in het eeuwige verderf. Weet gij wel hoe hachelijk uw voortgaan op deze weg is? De dood volgt u van achteren op de hielen. Zij is nog geen vingerbreed van u en zo zijt gij in gevaar om door de dood in

een ogenblik van deze weg afgeschopt te worden en dan neergestort te worden in de poel van een eindeloze rampzaligheid. De rijke man in het Evangelie, hoe ging hij alle dagen als door een wijde poort en langs de brede baan van de wereld? Hoe leefde hij dag op dag even vrolijk, even prachtig? Maar het einde moest de last dragen. Hoe hief hij daarna zijn ogen op in de hel en leed smart in de vlam?

Ei! Waarheen? Waarheen? Waarheen? Sta toch stil. Sta stil op deze weg die naar het verderf loopt! Ga niet verder voort! Keer weder, keer weder en behoud u om uws levens wil! Wat raad nu? Waarheen nu? Jezus wijst u hier de rechte weg, het enige middel om de hel en het verderf te ontvlieden: *Gaat in door de enge poort.*

1. Leer, onder indrukken van uw gevaar, toch zien dat gij als nog op de rechte weg niet zijt, maar op een weg welks laatste *wegen des doods* zijn, Spr. 14:12.

2. Mogelijk ziet deze en gene uwer dat wel, dat zijn weg niet goed is. Maar zijt gij daar wel verlegen over? Wenste gij wel die gewenste overstap te doen, van de brede weg die zo gevaarlijk is, op de nauwe weg die zo voordelig is? Het is nu nog vindenstijd, een uur van gunstige bezoeking. Kom, zoek dan bijtijds nog binnen te geraken. *Strijdt om in te gaan door de enge poort.* Bid God dat Hij u door Zijn Geest krachtdadig wederbare en bekere om door deze poort in Zijn Koninkrijk in te gaan; en rust niet voordat gij van weg en staat veranderd zijt, door waarachtige vernieuwing, en zo van de brede weg overgegaan zijt op de nauwe weg.

3. Laat u de onaangenaamheid en ongemakkelijkheid van de hemelweg niet tegenstaan; want buiten deze weg is er geen ander ter zaligheid. Hier moet men strijden om in te gaan; zonder strijd is de overwinning niet te behalen. En wat dunkt u? Is het niet veel raadzamer hier een korte tijd door stekelige doornen en distels, langs het nauwe pad heen te reizen naar de eeuwige hemelvreugd; dan langs de vrolijke baan van 's werelds wellusten en bekoorlijkheden te wandelen en aan het einde neer te storten in de eeuwige hellesmart?

Hoe gelukkig zijt gij, godzaligen! die zulk een gewenste keuze gedaan hebt, die u nooit berouwen zal! Gij zijt door de enge poort van wedergeboorte in Jezus' Rijk ingegaan; en hebt uw voeten nu gezet op die nauwe weg die ten leven leidt. Is het u sedertdien wel ooit leed geweest deze keuze gedaan te hebben? Smart het u dat gij van weg en levenswijze veranderd zijt? Zou gij wel willen terugkeren van deze nauwe weg naar de brede? Immers nee! Om geen duizend werelden. Gij vindt op deze nauwe weg zoveel vermaak en vergenoeging en kunt met de dichter betuigen: *Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen dan over allen rijkdom*, Ps. 119:14.

Kom, zoek er nu ook met een gestadige voortgang uw reis naar de zalige eeuwigheid op voort te zetten.

1. Laat uw wandel op deze nauwe weg toch voorzichtig wezen. Zie toe, zegt Paulus, *hoe gij voorzichtiglijk wandelt*, Éf. 5:15, dat is: zuiver en nauwkeurig¹⁹ wandelt binnen de palen van Gods Woord en wet, want naar die regel alleen moet gij wandelen. Bij iedere stap die gij voortzet, moet gij uw gang wegen of dit en dat wel overeenkomt met Gods Woord en met de naam van een nauwe weg en nauwe wandel. Bij iedere stap moet gij alle besmetting met de wereld en alle gelijkvormigheid met de brede weg, met alle omzichtigheid zoeken te ontvlieden. *Weeg zo den gang uws voets*, naar Sálomo's les, *en laat al uw wegen wel gevestigd zijn*, Spr. 4:26.

2. Laat uw wandel op deze weg wezen in omgang²⁰ en hartvereniging met andere godzaligen, die op diezelfde weg zijn, om elkander te vermanen en op te wekken.

3. Zet uw wandel op deze nauwe weg toch voort, haast u, spoed u op deze weg, hebbende de lendenen omgord en houd u zo ieder ogenblik gereed tot uw verhuizing en vertrek naar de ontzaglijke eeuwigheid.

4. Gedraag u op deze reis naar de hemel als vreemdelingen van deze wereld. Wandel hier op deze weg met het hart van de wereld gespeend. Wandel hier met de hemel gedurig in het oog en Jezus in het hart. Ontsla u van de onnodige lasten der zonden, die uw reis naar de hemel maar vertragen. Laat het

blijken uit uw taal, uit uw gewaad, uit uw zeden en gedrag, dat gij hier maar vreemdelingen zijt en tot een ander land behoort, namelijk de hemel, waar Jezus, uw eerstgeboren Broeder, u al opwacht om u daar eens tot Hem op te nemen.

De boze wereld mag uw nauwe wandel naar de hemel veroordelen, (want omdat gij van de wereld niet zijt, (...) daarom haat u de wereld, Joh. 15:19), gij kunt gerust wezen dat gij op de nauwe weg zijnde, ook op de rechte weg zijt, op die weg die ten leven leidt.

Zijt getroost onder hoon en smaad, onder smart en kruis, die gij op deze nauwe hemelweg ontmoet, onder stekelige doornen en distels, die menigmaal op deze weg u kwetsen en beschadigen. God zal er u door helpen en uw einde zal des te heerlijker wezen.

Is de weg wat eng en nauw die gij bewandelt, haar uitgang zal in de ruimte wezen, in de onafmetelijke hemelvreugd. O! hoe zalig en zielsverheugend zal eens dat woord in uw oren klinken: Ga in, in de vreugde uws Heeren! AMEN.

Ds. J. Barueth

Noten:

1) verschilstukken;	8) malkanderen;	14) van;
2) alleruiterste;	9) inbrengt;	15) vierkant;
3) Kapittel;	10) agtervolgt;	16) gereed;
4) rakende;	11) Bladeren;	17) storteling;
5) mijns bedunkens;	12) Comedien, Balen,	18) zijt;
6) gemeenlijk;	Assembleen;	19) net en accuraat;
7) vast;	13) Volkryk;	20) verkeerig.